

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 27ης Φεβρουαρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 27, παράγραφος 2 — Εκκρεμοδικία — Άρθρο 24 — Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας — Διαπίστωση της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως λόγω του ότι οι διάδικοι παρέστησαν χωρίς να προβάλουν ένσταση περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας ή λόγω της εκδόσεως αμετάκλητης αποφάσεως»

Στην υπόθεση C-1/13,

Με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Γαλλία) με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Ιανουαρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Cartier parfums — lunettes SAS,

Axa Corporate Solutions assurances SA

κατά

Ziegler France SA,

Montgomery Transports SARL,

Inko Trade s. r. o.,

Jaroslav Matěja,

Groupama Transport,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Cartier parfums — lunettes SAS, εκπροσωπούμενη από τον A.-F. Roger και την A. Sevaux, avocats,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Colas και την B. Beaupère-Manokha,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,
- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη M. Jametti,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις S. Lejeune και A.-M. Rouchaud-Joët,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των Cartier parfums — lunettes SAS (στο εξής: Cartier) και Axa Corporate Solutions assurances SA (στο εξής: Axa assurances), αφενός, και των εταιριών Ziegler France SA (στο εξής: Ziegler France), Montgomery Transports SARL (στο εξής: Montgomery Transports), Inko Trade s. r. o. (στο εξής: Inko Trade), Jaroslav Matěja και Groupama Transport, αφετέρου, σχετικά με την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι Cartier και Axa assurances εξαιτίας κλοπής εμπορευμάτων κατά τη διάρκεια διεθνούς οδικής μεταφοράς.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 44/2001

- 3 Κατά την αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 44/2001, «[ο]ρισμένες διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων για τη δικαιοδοσία και την αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων δυσχεραίνουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Είναι ουσιώδης η θέσπιση διατάξεων σχετικά με την ενοποίηση των κανόνων σύγκρουσης δικαιοδοσίας στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και σχετικά με την απλούστευση των διατυπώσεων για την ταχεία και απλή αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων κρατών μελών που δεσμεύονται από τον [παρόντα] κανονισμό».
- 4 Η αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε δύο κράτη μέλη. Πρέπει να προβλεφθεί σαφής και αποτελεσματικός μηχανισμός για την επίλυση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας και συνάφειας και για την αποφυγή προβλημάτων που απορρέουν από τις διαφοροποιήσεις στα κράτη μέλη ως προς την ημερομηνία κατά την οποία μια υπόθεση θεωρείται ότι εκκρεμεί. Για τους σκοπούς του [παρόντος] κανονισμού πρέπει να καθοριστεί η ημερομηνία αυτή αυτοτελώς.»

- 5 Το άρθρο 24 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 7, που φέρει τον τίτλο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», του κεφαλαίου II του κανονισμού, περί κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας, ορίζει τα εξής:

«Πέραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις του παρόντος κανονισμού, το δικαστήριο κράτους μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται, αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 22.»

- 6 Στο τμήμα 8 του κεφαλαίου II του ίδιου κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Έρευνα της διεθνούς δικαιοδοσίας και του παραδεκτού», περιλαμβάνεται το άρθρο 25 που ορίζει τα εξής:

«Το δικαστήριο κράτους μέλους διαπιστώνει αυτεπάγγελτα την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, εφόσον καλείται να κρίνει, ως κύριο ζήτημα, διαφορά για την οποία δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 22.»

- 7 Στο τμήμα 9 του κεφαλαίου II του κανονισμού 44/2001, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εκκρεμοδικία και συνάφεια», περιλαμβάνεται το άρθρο 27 του κανονισμού αυτού που προβλέπει ότι:

«1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων [διαφορετικών] κρατών μελών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο, αναστέλλει αυτεπάγγελτα την διαδικασία του μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

2. Όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου δικαστηρίου.»

Η Σύμβαση των Βρυξελλών

- 8 Ο κανονισμός 44/2001 έχει αντικαταστήσει, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές Συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στην εν λόγω Σύμβαση (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών). Κατά το άρθρο 18 της Συμβάσεως αυτής, το οποίο περιλαμβανόταν στο τμήμα της 6, που έφερε τον τίτλο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», προέβλεπε ότι:

«Πέραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις της παρούσας συμβάσεως, το δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται, αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 16.»

- 9 Το τμήμα 8 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο έφερε τον τίτλο «Εκκρεμοδικία και συνάφεια», περιελάμβανε το άρθρο 21 της εν λόγω Συμβάσεως που όριζε αρχικώς τα εξής:

«Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων συμβαλλόμενων κρατών, κάθε δικαστήριο, εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, οφείλει, ακόμη και αυτεπάγγελτα, να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου.

Το δικαστήριο που οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία, αν η διεθνής δικαιοδοσία του άλλου δικαστηρίου αμφισβητείται.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 10 Η Cartier ανέθεσε στην εταιρία Ziegler France την οδική μεταφορά καλλυντικών από το Genas (Γαλλία) στο Wickford (Ηνωμένο Βασίλειο). Η Ziegler France ανέθεσε καθ' υπεργολαβία τη μεταφορά των εμπορευμάτων αυτών στην εταιρία Montgomery Transports και εκείνη με τη σειρά της ανέθεσε τη μεταφορά αυτή καθ' υπεργολαβία στην εταιρία Inko Trade, η οποία, τέλος, έπραξε ομοίως αναθέτοντας τη μεταφορά στην εταιρία Jaroslav Matěja.
- 11 Η εταιρία Jaroslav Matěja παρέλαβε τα εμπορεύματα από τις αποθήκες της εταιρίας Saflog στο Genas, στις 25 Σεπτεμβρίου 2007. Τη νύχτα της 26ης προς την 27η Σεπτεμβρίου 2007, περί τις 00:30, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί χρόνου οδήγησης, ο οδηγός σταμάτησε σε χώρο σταθμεύσεως, στο Ηνωμένο Βασίλειο, για να αναπαυθεί. Το επόμενο πρωί διαπίστωσε ότι μέρος του εμπορεύματος είχε κλαπεί. Η Axa assurances, ασφαλίτρια της Cartier, υπολόγισε τη ζημία στα 145 176,08 ευρώ. Η Axa assurances κατέβαλε στην Cartier αποζημίωση ύψους 144 176,08 ευρώ.
- 12 Στις 24 Σεπτεμβρίου 2008, οι Cartier και Axa assurances άσκησαν ενώπιον του tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing [εμποροδικείου Ρουμπαί-Τουρκουάν] (Γαλλία) αγωγή λόγω αλληλέγγυας αστικής ευθύνης κατά των Ziegler France, Montgomery Transports, Inko Trade και Jaroslav Matěja, αξιώνοντας να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να καταβάλουν στις ενάγουσες ποσό ύψους 145 176,08 ευρώ.
- 13 Εν συνεχεία, ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου, οι μεταφορικές εταιρίες προέβησαν διαδοχικώς σε προσεπικλήσεις δικονομικού εγγυητή, στις οποίες παρενέβησαν οι αντίστοιχοι ασφαλιστές τους.
- 14 Το εμποροδικείο Ρουμπαί-Τουρκουάν διέταξε τη συνεκδίκηση όλων των υποθέσεων.
- 15 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 28ης Οκτωβρίου 2010, η Ziegler France προέβαλε ένσταση εκκρεμοδικίας βάσει του άρθρου 27 του κανονισμού 44/2001, για τον λόγο ότι είχε προγενέστερα, στις 16 Σεπτεμβρίου 2008, ασκήσει αγωγή στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (London Mercantile Court). Όπως προκύπτει από τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο, η Ziegler France κατέθεσε ενώπιον του δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου «claim form» κατά της Cartier, της εταιρίας Saflog και της Wright Kerr Tyson Ltd, εταιρίας αγγλικού δικαίου, προκειμένου να εξετασθεί το ζήτημα της ευθύνης τους και να προσδιορισθεί το ύψος της ζημίας που ενδεχομένως υπέστη η Cartier λόγω της επίμαχης κλοπής.
- 16 Η Cartier και η Axa assurances υποστήριξαν ότι η ένσταση αυτή ήταν απαράδεκτη, διότι δεν είχε προβληθεί κατά το αρχικό στάδιο της δίκης [in limine litis]. Συγκεκριμένα, η Ziegler France είχε καταθέσει, πριν την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του εμποροδικείου Ρουμπαί-Τουρκουάν, γραπτές προτάσεις επί της ουσίας της υποθέσεως, μολονότι, κατά το άρθρο 74 του γαλλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, οι δικονομικές ενστάσεις πρέπει να προβάλλονται πριν από οποιονδήποτε αμυντικό ισχυρισμό επί της ουσίας, άλλως κρίνονται απαράδεκτες.
- 17 Η Cartier και η Axa assurances υποστήριξαν επίσης ότι, εκτός από απαράδεκτη, η ένσταση εκκρεμοδικίας ήταν και αβάσιμη, καθόσον δεν είχε διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του High Court of Justice, το οποίο ήταν το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 27 του κανονισμού 44/2001, και ότι οι δύο διαφορές δεν είχαν το ίδιο αντικείμενο και δεν αφορούσαν τους ίδιους διαδίκους.

- 18 Με απόφαση της 6ης Ιανουαρίου 2011, το εμποροδικείο Ρουμπαί-Τουρκουάν έκρινε βάσιμη την ένσταση εκκρεμοδικίας που είχε προβάλει η Ziegler France, για τον λόγο ιδίως ότι, βάσει του άρθρου 871 του γαλλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, επιτρέπεται οι δικονομικές ενστάσεις να προβάλλονται προφορικώς.
- 19 Το εμποροδικείο αυτό διαπίστωσε συναφώς ότι το High Court of Justice είχε επιληφθεί πρώτο της υποθέσεως και ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δεν είχε αμφισβητηθεί. Ως εκ τούτου, όσον αφορά την ένδικη διαφορά μεταξύ των Cartier και Axa assurances, αφενός, και της Ziegler France, αφετέρου, το εν λόγω εμποροδικείο απεκδύθηκε της διεθνούς δικαιοδοσίας του, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, υπέρ του δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου. Όσον αφορά τους λοιπούς διαδίκους, το εμποροδικείο Ρουμπαί-Τουρκουάν αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία μέχρι να εκδοθεί η απόφαση του High Court of Justice.
- 20 Το cour d'appel de Douai [εφετείο Ντουαί] (Γαλλία) επικύρωσε, με την απόφασή του της 14ης Απριλίου 2011, την απόφαση του εμποροδικείου Ρουμπαί-Τουρκουάν, κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι στην περίπτωση της διαφοράς μεταξύ των Cartier και Axa assurances, αφενός, και της Ziegler France, αφετέρου, πληρούνταν οι προϋποθέσεις της εκκρεμοδικίας και ότι το εν λόγω εμποροδικείο είχε νομίμως απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του High Court of Justice. Το εφετείο Ντουαί έκρινε συγκεκριμένα ότι από το εισαγωγικό δικόγραφο της αγωγής που ασκήθηκε ενώπιον του δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο είχε κατατεθεί πριν ασκηθεί αγωγή στη Γαλλία, προέκυπτε πέραν πάσης αμφιβολίας ότι επρόκειτο για την ίδια μεταφορά, με τόπο παραλαβής τις αποθήκες της εταιρίας Saflog και για λογαριασμό της Cartier, και ότι, μολονότι υπήρχε μερική μόνον ταυτότητα των διαδίκων στις δύο εκκρεμείς δίκες, δεν αμφισβητείται ότι το ζήτημα της ευθύνης της Ziegler France, το οποίο συζητήθηκε κατ' αντιμωλία ενώπιον του High Court of Justice, θα είχε αντίκτυπο και στις εταιρίες Montgomery Transports, Inko Trade, Jaroslav Matěja και Groupama Transport.
- 21 Οι Cartier και Axa assurances άσκησαν αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Οι διάδικοι αυτοί υποστήριξαν ιδίως ότι το εφετείο Ντουαί παρερμήνευσε τη σημασία και το περιεχόμενο του άρθρου 27 του κανονισμού 44/2001, κρίνοντας ότι η διεθνής δικαιοδοσία του High Court of Justice είχε «διαπιστωθεί», κατά το εν λόγω άρθρο, καθόσον η διεθνής δικαιοδοσία αυτή δεν είχε αμφισβητηθεί. Συγκεκριμένα, κατά τις εταιρίες αυτές, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί πρώτο της υποθέσεως μπορεί να διαπιστωθεί μόνον με απόφαση του δικαστηρίου αυτού με την οποία απορρίπτεται ρητώς το ενδεχόμενο να στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας ή με την εξάντληση των ενδίκων μέσων που μπορούν να ασκηθούν κατά της αποφάσεως αυτής περί διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 22 Όπως προκύπτει από την ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου δικογραφία, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι δεν αμφισβητείται ότι το δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου επελήφθη πρώτο της υποθέσεως και ότι εν προκειμένω πληρούνται οι προϋποθέσεις περί ταυτότητας των διαδίκων και του αντικειμένου των ενδίκων διαφορών. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των αποκλίσεων ως προς τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί στη γαλλική νομική θεωρία, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το περιεχόμενο της φράσεως «διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο», κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001.
- 23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 27, [παράγραφος] 2, του κανονισμού 44/2001 [...] την έννοια ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο υποθέσεως διαπιστώνεται σε περίπτωση κατά την οποία είτε ουδείς των διαδίκων προβάλλει ένσταση περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας εκ μέρους του δικαστηρίου αυτού είτε το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι διαθέτει διεθνή δικαιοδοσία με απόφαση η οποία κατέστη αμετάκλητη για οποιονδήποτε λόγο, ιδίως δε λόγω εξαντλήσεως των ενδίκων μέσων;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 24 Καταρχάς, πρέπει να διευκρινισθεί ότι, ανεξαρτήτως αν το ζήτημα της υπάρξεως περιπτώσεως εκκρεμοδικίας, κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, συζητήθηκε κατ' αντιμωλία στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης ενώπιον του πρωτοβάθμιου και του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο ερώτημα που αφορά μόνον το περιεχόμενο του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.
- 25 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς της κύριας δίκης και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δίκης του αποφάσεως όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο (απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, C-184/12, Unamar, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 26 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι από τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο ουδόλως προκύπτει ότι η υπόθεση της κύριας δίκης εμπίπτει σε κάποια από τις περιπτώσεις αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει το άρθρο 22 του κανονισμού 44/2001. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν χρειάζεται να αποφανθεί επί της περιπτώσεως κατά την οποία το δικαστήριο που έχει επιληφθεί δεύτερο της υποθέσεως διαθέτει τέτοια διεθνή δικαιοδοσία (βλ., σχετικώς, απόφαση της 27ης Ιουνίου 1991, C-351/89, Overseas Union Insurance κ.λπ., Συλλογή 1991, σ. I-3317, σκέψη 20).
- 27 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι, για να διαπιστωθεί, κατά τη διάταξη αυτή, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως, αρκεί κανείς από τους διαδίκους να μην έχει προβάλει την εκ μέρους του δικαστηρίου αυτού έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας ή αν απαιτείται το δικαστήριο αυτό να αναγνωρίσει, εμμέσως ή ρητώς, τη διεθνή δικαιοδοσία του με απόφαση που έχει καταστεί αμετάκλητη.
- 28 Συναφώς, από τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως δεν απεκδύθηκε της διεθνούς δικαιοδοσίας του και ότι η Cartier παρέστη ενώπιόν του αμφισβητώντας επί της ουσίας τα αιτήματα της Ziegler France, χωρίς να προβάλει ένσταση ή ισχυρισμό περί του ότι το δικαστήριο αυτό στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 29 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι, κατά το γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, σε περίπτωση εκκρεμοδικίας ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο αναστέλλει αυτεπαγγέλτως την ενώπιόν του διαδικασία μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.
- 30 Επιπλέον, η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού προβλέπει ότι εφόσον διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου δικαστηρίου.
- 31 Εν συνεχεία, πρέπει να επισημανθεί, όπως ορθώς υποστήριξαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ότι στον κανονισμό 44/2001 δεν προσδιορίζεται υπό ποιες προϋποθέσεις πρέπει να γίνεται δεκτό ότι έχει «διαπιστωθεί» η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 27 του κανονισμού αυτού.
- 32 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις του κανονισμού αυτού πρέπει να τυγχάνουν αυτοτελούς ερμηνείας βάσει του συστήματος και των σκοπών του (βλ. απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, C-456/11, Gothaer Allgemeine Versicherung κ.λπ., σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 33 Ως εκ τούτου, για να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, πρέπει να ληφθεί υπόψη η όλη οικονομία και ο σκοπός του κανονισμού 44/2001.
- 34 Όσον αφορά, πρώτον, την όλη οικονομία του κανονισμού 44/2001, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι με το άρθρο 24, πρώτη περίοδος, του κανονισμού αυτού θεσπίζεται κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας στηριζόμενος στην παράσταση του εναγομένου ως προς όλες τις ένδικες διαφορές στις οποίες η διεθνής δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου δεν απορρέει από άλλες διατάξεις του κανονισμού αυτού. Η διάταξη αυτή τυγχάνει εφαρμογής και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το δικαστήριο επελήφθη της διαφοράς κατά παράβαση των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού, η δε εφαρμογή της έχει ως συνέπεια ότι η παράσταση του εναγομένου μπορεί να λογίζεται ως σιωπηρή αποδοχή της διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου και, επομένως, ως παρέκταση της διεθνούς δικαιοδοσίας του (απόφαση της 20ής Μαΐου 2010, C-111/09, ČPP Vienna Insurance Group, Συλλογή 2010, σ. I-4545, σκέψη 21).
- 35 Το άρθρο 24, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 44/2001 εισάγει εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτόν. Ορίζει ότι δεν χωρεί σιωπηρή παρέκταση της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως οσάκις ο εναγόμενος εγείρει ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, δηλώνοντας κατά τον τρόπο αυτό τη βούλησή του να μην αποδεχθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του εν λόγω δικαστηρίου, ή οσάκις πρόκειται για ένδικες διαφορές για τις οποίες το άρθρο 22 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει κανόνες αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας (προμνημονευθείσα απόφαση ČPP Vienna Insurance Group, σκέψη 22).
- 36 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από τον σκοπό που επιδιώκεται με το άρθρο 18 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, διάταξη κατ' ουσίαν πανομοιότυπη αυτής του άρθρου 24 του κανονισμού 44/2001, προκύπτει ότι η αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας, ακόμη κι αν δεν προηγήθηκε οποιουδήποτε αμυντικού ισχυρισμού επί της ουσίας, δεν μπορεί εν πάση περιπτώσει να έπεται χρονικώς της ενέργειας με την οποία ο εναγόμενος λαμβάνει θέση επί της υποθέσεως και η οποία λογίζεται από το εθνικό δικονομικό δίκαιο ως η πρώτη πράξη άμυνας ενώπιον του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου (αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 1981, 150/80, Elefanten Schuh, Συλλογή 1981, σ. 1671, σκέψη 16, και της 13ης Ιουνίου 2013, C-144/12, Goldbet Sportwetten, σκέψη 37).
- 37 Επιπλέον, έχει γίνει δεκτό ότι το άρθρο 18 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει εφαρμογή και στην περίπτωση κατά την οποία ο εναγόμενος αμφισβητεί τόσο τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως όσο και το βάσιμο της αγωγής επί της ουσίας. Εντούτοις, η αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να έχει το αποτέλεσμα το οποίο της προσδίδει το άρθρο 18 μόνον εφόσον ο ενάγων και το δικαστήριο που επελήφθη της υποθέσεως έχουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν, ήδη από την προβολή του πρώτου αμυντικού ισχυρισμού του εναγομένου, ότι η άμυνα αυτή σκοπεί να θέσει εν αμφιβόλω τη διεθνή δικαιοδοσία (βλ., σχετικώς, προμνημονευθείσα απόφαση Elefanten Schuh, σκέψεις 14 και 15).
- 38 Ως εκ τούτου, το σύστημα που καθιερώνεται με τον κανονισμό 44/2001, όπως προκύπτει από τα άρθρα του 24 και 27, σκοπεί να αποτρέψει την παράταση της χρονικής διάρκειας της αναστολής της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου που επελήφθη δεύτερο της υποθέσεως, μολονότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο δεν μπορεί πλέον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, να αμφισβητηθεί στην πράξη.
- 39 Τέτοιος κίνδυνος, όμως, δεν υφίσταται σε περίπτωση κατά την οποία, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως δεν απεκδύθηκε αυτεπαγγέλτως της διεθνούς δικαιοδοσίας του, ενώ ουδείς εκ των διαδίκων την αμφισβήτησε πριν ή έως το χρονικό σημείο της ενέργειας με την οποία ο εναγόμενος λαμβάνει θέση επί της υποθέσεως και η οποία λογίζεται από το εθνικό δικονομικό δίκαιο ως η πρώτη πράξη άμυνας ενώπιον του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου.

- 40 Όσον αφορά, δεύτερον, τον σκοπό του κανονισμού 44/2001, πρέπει να υπομνησθεί ότι ένας εκ των σκοπών του κανονισμού αυτού, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη του 15, είναι να μειωθεί στο ελάχιστο η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασεως υποθέσεως και να αποτραπεί το ενδεχόμενο εκδόσεως ασυμβίβαστων μεταξύ τους αποφάσεων σε περίπτωση κατά την οποία δικαστήρια πλειόνων κρατών έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της ίδιας διαφοράς. Προς τούτο, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε σαφή και αποτελεσματικό μηχανισμό για την επίλυση περιπτώσεων εκκρεμοδικίας. Εξ αυτού συνάγεται ότι, για να επιτευχθούν οι σκοποί αυτοί, το άρθρο 27 του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικώς (προμνημονευθείσα απόφαση *Overseas Union Insurance* κ.λπ., σκέψη 16).
- 41 Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού κατά την οποία, για να διαπιστωθεί, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως, απαιτείται το δικαστήριο αυτό να έχει αναγνωρίσει, εμμέσως ή ρητώς, τη διεθνή δικαιοδοσία του με απόφαση που έχει καταστεί αμετάκλητη, καθόσον αυξάνει τον κίνδυνο εκ παραλλήλου ασκήσεως αγωγών, καθιστά άνευ οιασδήποτε πρακτικής αποτελεσματικότητας τους κανόνες που θεσπίζονται με τον κανονισμό αυτό για την επίλυση των καταστάσεων εκκρεμοδικίας.
- 42 Εξάλλου, όπως προκύπτει από την έκθεση σχετικά με τη Σύμβαση των Βρυξελλών, την οποία συνέταξε ο P. Jenard (ΕΕ 1986, C 298, σ. 29), και από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 21 της Συμβάσεως αυτής, διατάξεως αντίστοιχης με εκείνην του άρθρου 27 του κανονισμού 44/2001, σκοπός του κανόνα περί εκκρεμοδικίας είναι και η αποτροπή περιπτώσεων αρνητικής συγκρούσεως διεθνούς δικαιοδοσίας. Συγκεκριμένα, ο κανόνας αυτός θεσπίσθηκε προκειμένου οι διάδικοι να μην υποχρεούνται να κινήσουν εκ νέου δίκη σε περίπτωση κατά την οποία, για παράδειγμα, το δικαστήριο που είχε επιληφθεί πρώτο της υποθέσεως κρίνει ότι στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση *Overseas Union Insurance* κ.λπ., σκέψη 22).
- 43 Εφόσον, όμως, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως δεν έχει απεκδυθεί αυτεπαγγέλτως της διεθνούς δικαιοδοσίας του και δεν έχει προβληθεί ενώπιόν του καμία ένσταση περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, το ενδεχόμενο το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο της υποθέσεως να κρίνει ότι στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας δεν μπορεί να συνεπάγεται αρνητική σύγκρουση διεθνούς δικαιοδοσίας, δεδομένου ότι δεν μπορεί πλέον να τεθεί εν αμφιβόλω η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως.
- 44 Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τόσο από την όλη οικονομία όσο και από τον σκοπό του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι, για να διαπιστωθεί, κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως, αρκεί, εφόσον το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο της υποθέσεως δεν διαθέτει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού αυτού, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως να μην έχει απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του αυτεπαγγέλτως και κανείς διάδικος να μην έχει αμφισβητήσει τη δικαιοδοσία αυτή πριν ή έως το χρονικό σημείο της ενέργειας με την οποία ο εναγόμενος λαμβάνει θέση επί της υποθέσεως και η οποία λογίζεται από το εθνικό δικονομικό δίκαιο ως η πρώτη πράξη άμυνας.
- 45 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως, κατά την οποία το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο της υποθέσεως διαθέτει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του κανονισμού αυτού, πρέπει να γίνεται δεκτό ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως έχει διαπιστωθεί, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, εφόσον το δικαστήριο αυτό δεν έχει απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του αυτεπαγγέλτως και εφόσον κανείς διάδικος δεν έχει αμφισβητήσει τη δικαιοδοσία αυτή πριν ή έως το χρονικό σημείο της ενέργειας με την οποία ο εναγόμενος λαμβάνει θέση επί της υποθέσεως και η οποία λογίζεται από το εθνικό δικονομικό δίκαιο ως η πρώτη πράξη άμυνας ενώπιον του δικαστηρίου αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 27, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως, κατά την οποία το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο της υποθέσεως διαθέτει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του κανονισμού αυτού, πρέπει να γίνεται δεκτό ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο της υποθέσεως έχει διαπιστωθεί, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, εφόσον το δικαστήριο αυτό δεν έχει απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του αυτεπαγγέλτως και εφόσον κανείς διάδικος δεν έχει αμφισβητήσει τη δικαιοδοσία αυτή πριν ή έως το χρονικό σημείο της ενέργειας με την οποία ο εναγόμενος λαμβάνει θέση επί της υποθέσεως και η οποία λογίζεται από το εθνικό δικονομικό δίκαιο ως η πρώτη πράξη άμυνας ενώπιον του δικαστηρίου αυτού.

(υπογραφές)